

520

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 71 79 11

BINNENLANDSE ZAKEN
INGEKOMEN
 17 JULI 1989
 Afdeling: C2W
 Agenda: CW89/139/1
 RAPPEL NA 890911

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Aan de Staatssecretari
van Binnenlandse Zaken
postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

AD
12/7
naar
C2W

Uw brief van

Ons kenmerk

's-Gravenhage,

--

4206

7 juli 1989

Onderwerp

aantrekken deskundige
automatisering i.v.m.
stemmachines

Van de zijde van de firma Samsom te Alphen aan den Rijn, leverancier van de huidige stemmachine, is het verzoek gekomen tot overleg over het ontwerp van een nieuwe generatie elektronische stemmachines. De Kiesraad heeft in zijn vergadering van 21 juni j.l. dit verzoek besproken en heeft naar aanleiding daarvan een werkgroep ingesteld.

Gaarne zou de Kiesraad deze werkgroep uitgebreid zien met een deskundige op het terrein van de automatisering. In dit verband viel de naam van Prof. Ir. P. Tas, Directeur Expertisecentrum.

Aangezien het budget van de Kiesraad hiertoe geen ruimte biedt, zou de Raad het op prijs stellen indien u hiervoor de nodige financiële middelen zou willen vrijmaken.

Namens de Kiesraad,

(H.M. Franssen, voorzitter)

CII 17/11

KIESRAAD

3026302

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 71 79 11

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Samsom Kantoorefficiency bv
t.a.v. [REDACTED]
postbus 316
2400 AH ALPHEN A/D RIJN

Uw brief van	Ons kenmerk	's-Gravenhage,
01-02-1990	4424	19-03-1990

Onderwerp

Electronische
stemmachine
(3-de generatie)

Zeer geachte [REDACTED]

In antwoord op uw bovengenoemde brief deel ik u het volgende mede. Bij brief van 23 februari jl., kenmerk 4429, heeft de Kiesraad de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken het voorstel gedaan op korte termijn een projectgroep in te stellen, ten einde te komen tot een zgn. "logisch ontwerp" voor electronische stemmachines. In een dergelijk "logisch ontwerp" zouden functionele en technische eisen moeten worden opgenomen waaraan stemmachines dienen te voldoen. De Raad heeft de Staatssecretaris erop gewezen dat het ontbreken van een dergelijk "logisch ontwerp" in de huidige situatie als een gemis wordt ervaren, zowel door potentiële producenten van stemmachines als door het in de "Regeling goedkeuring stemmachines" aangewezen toetsingsinstituut TNO. De Raad heeft inmiddels vernomen dat de Staatssecretaris niet afwijzend staat ten opzichte van voornoemd voorstel.

In uw brief wijst u er terecht op dat met de totstandkoming van een "logisch ontwerp" voor stemmachines enige tijd gemoeid zal zijn, waardoor de vraag rijst hoe in de tussentijd gehandeld dient te worden ter zake van de nieuwe stemmachine die momenteel in uw opdracht wordt gebouwd en die u gaarne nog tijdig vóór de provinciale-statenverkiezingen van 1991 op de markt zou willen brengen. Ten einde de ontwikkeling van deze nieuwe stemmachine niet te vertragen verzoekt u de Kiesraad, als het ware vooruitlopend op het toekomstige "logisch ontwerp", functionele en technische eisen, alsmede regels voor het stemmen, vast te stellen.

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING DATUM, KENMERK EN ONDERWERP TE VERMELDEN

In reactie hierop wijs ik u er allereerst op dat het niet aan de Kiesraad, zijnde adviesorgaan van de regering op het terrein van het kiesrecht en de verkiezingen, is om op verzoek van derden bepaalde handelingen te verrichten c.q. activiteiten te ontplooiën. Dit geldt evenzeer ten aanzien van uw verzoek aan de Kiesraad om "advies uit te brengen over de gebruiksaanwijzing nieuwe stemmachine", ter verkrijging van de goedkeuring van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken. In zoverre ware het ook juister geweest, indien u uw brief had gericht aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken in plaats van aan de Kiesraad.

Meer inhoudelijk merk ik overigens op dat de Kiesraad ook niet in staat zou zijn zelfstandig, zonder inschakeling van derden, functionele en technische eisen op te stellen. Hierin ligt nu juist de reden dat de Raad de Staatssecretaris heeft voorgesteld door middel van een projectmatige aanpak te komen tot een "logisch ontwerp" voor stemmachines.

Inmiddels is de Raad ervan op de hoogte dat van de zijde van het ministerie van Binnenlandse Zaken en het toetsingsinstituut TNO zal worden getracht op korte termijn te komen tot concept-criteria waaraan nieuwe stemmachines dienen te voldoen. Dit, speciaal voor nieuwe stemmachines die zich mogelijk nog zullen aandienen in de periode voorafgaand aan de totstandkoming van het "logisch ontwerp". Deze concept-criteria zullen vervolgens van de zijde van het ministerie van Binnenlandse Zaken worden aangereikt aan geïnteresseerde producenten. Naar de Raad heeft vernomen, zouden deze concept-criteria op korte termijn - mogelijk reeds eind april - ter tafel kunnen liggen. Om tweeërlei reden heb ik hiervoor het woord "concept-criteria" gehanteerd. In de eerste plaats ligt het voor de hand dat hierover met de producenten van gedachten wordt gewisseld en daarbij moet het niet uitgesloten worden geacht dat de criteria nog bijstelling zullen ondergaan. Voorts kan niet worden uitgesloten dat nog aanvullende criteria zullen worden opgesteld, zodra een concreet prototype van een nieuwe stemmachine voorhanden zal zijn.

Tot slot merk ik nog op dat de Raad in zijn vergadering van 7 maart jl. nog wel even kort heeft gesproken over uw gedachten ter zake van de gebruiksaanwijzing van de nieuwe stemmachine. De Raad wijst u in dit verband op het bepaalde in art. J 18, tweede lid, van het Kiesbesluit, luidende als volgt:

"Bij elke stemmachine is een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken goedgekeurde gebruiksaanwijzing aangebracht."

Deze bepaling vereist naar het oordeel van de Kiesraad een afzonderlijke gebruiksaanwijzing. Deze zou, gegeven de gebruikersvriendelijke opzet van het door u voorgestelde informatie-paneel, beperkt kunnen blijven tot de mededeling aan de kiezer dat hij/zij voor het uitbrengen van de stem de informatie op het informatie-paneel dient te volgen.

de adjunct-secretaris,

Mr. M. Bakker

doorkiesnummer (01720)

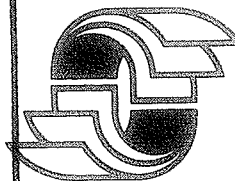
66 500

Prinses Margrietlaan 3
Wijkcode 2404 HA

Telefoon (01720) 66633
Telefax (01720) 66520
Telex 39682

Postbus 316
2400 AH Alphen aan den Rijn
Nederland

Bankrekeningnr. 56 90 59 720
Postrekeningnr. 99974

Secretaris Kiesraad
t.a.v. de Weledelgestreng
Heer
Mr. F.J.W. van Dooren
Postbus 20011
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Samsom Kantoorefficiency bv

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

WAP

19 juli 1990

. Betreft: goedkeuring stemmachines.

Weledelgestreng Heer,

Zoals bekend heeft Samsom Kantoorefficiency enkele malen overleg gevoerd met een vertegenwoordiging uit de Kiesraad over de ontwikkeling van een nieuwe elektronische stemmachine. Het prototype van deze nieuwe stemmachine is gereed en wij zouden het op prijs stellen om in de loop van september voor uw Raad een demonstratie te mogen verzorgen, waarbij uiteraard gelegenheid voor discussie geboden wordt. Wij hebben dit prototype ter keuring aan ITI-TNO aangeboden en wij hebben de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken om toestemming verzocht om op 28 november 1990 een field-test te mogen doen bij de Gemeenteraadsverkiezingen in de Gemeente Roermond.

Een kopie van ons schrijven aan ITI-TNO en de staatssecretaris sluiten wij hierbij.

Wij vernemen gaarne van U een definitieve datum voor een demonstratie en verblijven,

hoogachtend,
Samsom Kantoorefficiency bv

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'S.A.', written over a horizontal line. Below the signature is a solid black rectangular redaction mark.

directeur

bijlagen: twee brieven.

KIESRAAD

Reg

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 71 79 11

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Samsom Kantoorefficiency BV

[REDACTED]
Postbus 316
2400 AH ALPHEN AAN DEN RIJN

Uw brief van

Ons kenmerk

's-Gravenhage,

19 juli 1990

KR90/15/1

20 augustus 1990

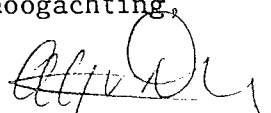
Onderwerp

Demonstratie stemmachine

Geachte [REDACTED]

In antwoord op uw brief van 19 juli 1990 deel ik u mede dat de Kiesraad u graag de gelegenheid wil bieden om aan de Raad het prototype van uw nieuwe stemmachine te demonstreren op woensdagochtend 26 september 1990 op het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Over het precieze tijdstip zal ik nog nader contact met u opnemen.

Met vriendelijke groet
en hoogachting,

mr. drs. A.G. van Dijk,
adjunct-secretaris.

Ko/659

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 71 79 11

14/1

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Aan de Staatssecretaris
van Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Uw brief van

Ons kenmerk

's-Gravenhage,

KR90/15/U3

10 januari 1991

Onderwerp

Goedkeuring Samsom-
stemmachine

Hierbij biedt de Kiesraad u aan een overeenkomstig artikel 1 van de Regeling goedkeuring stemmachines bij hem ingediend aan u gericht verzoek van Samsom H.D. Tjeenk Willink bv d.d. 10 januari 1991 om goedkeuring van het prototype derde generatie stemmachine Samsom.

De Kiesraad heeft het prototype van de stemmachine onderzocht en is tot het oordeel gekomen dat de stemmachine aan de overeenkomstig de Kieswet en het Kiesbesluit te stellen eisen voldoet. De Raad heeft daarbij kennis genomen van de verklaring van de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek TNO (hierna te noemen: TNO) d.d. 9 januari 1991 dat het prototype van de stemmachine aan de in de Kieswet en het Kiesbesluit gestelde vereisten voldoet en dat ook overigens niet van technische bezwaren is gebleken. Een afschrift van de verklaring van TNO is bijgevoegd.

De Raad is van oordeel dat aan bedoeld prototype de gevraagde goedkeuring onvoorwaardelijk kan worden verleend.

Namens de Kiesraad,

[Handwritten signature] voorzitter

[Handwritten signature], adjunct-secretaris

dep afvd

Samsom H.D. Tjeenk Willink bv is gespecialiseerd in het uitgeven van beroepsinformatie, formulieren en hulpmiddelen ten behoeve van de overheid, het bedrijfsleven en het onderwijs

Prinses Margrietlaan 3
Postbus 316
2400 AH Alphen aan den Rijn
Nederland
Telefax (01720) 9 32 70

Postgiro 376182
Bankrelatie:
Algemene Bank Nederland nv
Alphen aan den Rijn
Rekeningnr. 56 90 37 034

Telefoon (01720)

66500

Kiesraad

t.a.v. Mevrouw Mr. Drs. A.G. van Dijk
Postbus 20011
2500 EA 's Gravenhage

Samsom H.D. Tjeenk Willink bv

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

500WP

10 januari 1991

betreft:: goedkeuring stemmachine

Geachte mevrouw van Dijk,

Hierbij verzoeken wij de Minister van Binnenlandse Zaken om goedkeuring van "het prototype derde generatie stemmachine Samsom®".

Een verklaring van de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO) zoals bedoeld in artikel 2 van de "Regeling goedkeuring stemmachines" uitgevaardigd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken d.d. 23 oktober 1989 onder nummer CW 88/13/U 77, gepubliceerd in de Staatscourant van 27 oktober 1989, voegen wij hierbij.

Hoogachtend,
Samsom H.D. Tjeenk Willink bv

uitgeefdirecteur

P.S. Met ingang van 1 januari 1991 is Samsom Kantoorefficiency bv gefuseerd met haar zusteronderneming Samsom H.D. Tjeenk Willink bv. De activiteiten van de gecombineerde onderneming zijn ondergebracht in Samsom H.D. Tjeenk Willink bv.

bijlage: verklaring TNO

Samsom Kantoorefficiency BV,
t.a.v. de heer W.A.A. Poelmans
Postbus 316
2400 AH Alphen a/d Rijn

Direct dialling
015 - 697051

Date
9 januari 1991

Our ref.
91 ITI 44

Subject

Your letter

VERKLARING INZAKE PROTOTYPE DERDE GENERATIE STEMACHINE SAMSOM

zoals bedoeld in artikel 2 van de "Regeling goedkeuring stemmachines"
uitgevaardigd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken d.d. 23 oktober
1990 onder nummer CW88/13/U77, gepubliceerd in de Staatscourant van 27
oktober 1989,

verklaart de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk
Onderzoek (TNO) hierbij,

dat de aan haar op de datum 19 september 1990 door de firma SAMSOM
KANTOOEFFICIENCY BV te Alphen a/d Rijn aan TNO aangeboden prototype derde
generatie stemmachine,

voldoet aan de in de Kieswet en het Kiesbesluit gestelde eisen en overigens
niet van technische bezwaren is gebleken.

Voor de technische eisen, testmethoden en testresultaten die als basis
dienen van deze verklaring, wordt verwezen naar de rapporten:

- Concept Criteria Keuring Stemmachines (TNO Rapport 90 ITI B39)
- Eindrapport Keuring Prototype 3e Generatie Stemmachine Samsom (TNO
Rapport 91 ITI 45)

Namens het
Instituut voor Toegepaste
Informatica - TNO

Namens de
Technische Fysische
Dienst TNO-TU

Ir. R.H.J.M. Overmeer
directeur

Enclosures